

Előfizetési árak:

Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

A lap egy oldala 24 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.

Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvételnek.

Bermentetlen levelek csak ismert kezek-től fogadtatnak el.

Nyilttér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:

vasárnap, kedden és pénteken reggel
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:

Stark Nándor és Schönfeld A. könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Az ártérbirtokosok terhe.

— Több cikk. —

II.

Az a viszony, mely lapunk szerkesztőjét a társulathoz fűzi, soha nem akadályozott bennünket abban, hogy a társulat ügyei felett nyílt és elfogulatlan kritikát tartsunk s legfőként, hogy a társulat kirovási kérdéseiben, tehát az ártérbirtokosok financiai érdekeit tekintve, meggyőződésünkhöz képest határozott állást ne foglaljunk bárki és bárkikkel szemben is. S e tekintetben lapunknak a társulati élet fejlődésével szemben tradicionális irányzata volt, van és lesz is mindaddig, míg a társulat ügyeinek vezetésével irány és döntő szempontként az ártérbirtokosok jobboldali szerepe. S ez a tradicionális irányzat nem más, mint az, hogy küzdünk minden oly törekvés ellen, mely a Körös—Tisza—marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat egységét megbontani és a társulat vezetésével szemben a bizalmat ok nélkül megingatni és ezzel a társulati élet hitelét kortes jelszavak hatása alatt megrontani igyekszik.

Fel fogjuk emelni tiltakozó szavunkat minden ide vergáló törekvés ellen azért; mert nagyobb közérdekét a Körös, Tisza és Maros folyók által övezett magyar alföldnek nem ismerünk, és olyan nincs is, mint fentartani és megőrizni itt az elemek mindent megsemmisítő pusztításával szemben a lét és vagyonbiztonságot. Ez egy nagy, egységes és minden törekvéseiben öntudatosan vezetett társulat hivatása, melylyel szemben a terhekre való hivatkozással üzött népszerű szölamok, tendenciózus hajszolások, a létbiztonság ellen intézett könnyelmű, meg-gondolatlan harcnál nem egyebek.

Mert lehet nekünk itt városi kulturánk, virágozhat minden irányban a községi élet, nőhet halomra a köz- és magánvagyon; ez mind értéktelenné válik abban a pillanatban, mihelyt nincs egy bölcsen kormányzott, egységes erő, mely a közbiztonságunk érdekében nagy áldozatokkal létesített töltések segítségével az árvíz pusztításaitól megóv bennünket.

S hogy ez a biztonsága a népnek pénzbe, áldozatba kerül, az tény; de hogy az az áldozat, mely itt közteherként nehezül az emberekre, egyedüli biztosítása mindenünknek, az is bizonyos. S ki merjük mondani, hogy az itt élő embereknek sem a községi, sem az állami kormányzat s az ezen kormányzatok által nyújtott védelem nem ad annyit, mint a társulat; mert e nélkül itt élni nem lehet! — Ez tartja fent vagyonunkat, tűzhelyünket, védi munkánk gyümölcsét, biztosítja megélhetésünket és boldogulásunkat. S hogy mindez sok pénzbe került eddig is a községnek és még sok áldozatába fog kerülni ezután is,

ahoz kétség nem féi, s mi nem is áltatunk egy pillanatig se senkit, hogy most már nem kell semmi egyéb, mint egy felírás a kormányhoz és ő átveszi összes adósságainkat, s állami közterhet fog csinálni a múlt és jövőből, s az érdekeltség nem fog azután ismerni ártérbirtokosok kirovást!

Kevés belátási képességet tennék fel az ártérbirtokosokról, ha csak egy percig is azt hinnék felőlük, hogy ily biztatásoknak fel fognak ülni.

Nincs Magyarországon egyetlen ármentesítő társulat se, melynek költségeihez adó-visszatérítés címén oly arányban járulna az államkincstár, mint a mienkhez. — 10 millióból 6.253,000 frtot fedez. Most azt mondani, hogy: te állam, vedd át még ezt a ránk maradt összeget is! — Lehet; mert hiszen kérni mindent lehet és mindent szabad; de ha az ország legértelmesebb népe kér, ez a kérelem legyen olyan, mely komolyan tarthat igényt a meghallgatásra. — S mi azt hisszük, hogy Hód-Mező-Vásárhely város közönségének felirata, bármily jóakarattal lengje is azt át érdekeink istápolásában, nélkülözi az argumentumok azon súlyát, melylyel egy ily, sok milliós kérelemnek birnia kell, másrészt pedig még mindig azon felfogást hirdeti, hogy a Mindszent—apátfalvi társulat érdeke nem kívánta az egységet s a védelem teljes arányokig fokozását, s így nyílt megrontására szolgált az 1881. LII. t. c. megalkotása és végrehajtása; miért is ez a felterjesztés, amikor kérni látszik, nyílt zászlót képez a társulat nagy egysége és mindent biztosító közös védelme ellen; annál fogva mi ezt a felterjesztést a társulat közérdekéből egyáltalában nem pártolhatjuk, már csak azért se; mert a társulat közérdekében megindított küzdelemnek a társulat közéletéből kell kiindulnia.

Az ártérbirtokosok terhén így könnyíteni nem lehet. — Más utakat és eszközöket kell ezen üdvös célra felhasználni, s ehez az erőforrást első sorban magában a társulat kebelében kell megkeresni. — S csak ha az itt felállított erőpróbák meghajlanak, akkor menjünk a nagyon sikertelennek ígérkező kérelem útjára.

S ami azt illeti, hogy a társulat kormányzata az állam kezébe tétessék le; — mert hiszen a vásárhelyi feliratnak ez természetes folyománya, — no hát mi ez ellen örökösen küzdeni fogunk; mert nem óhajtuk, hogy az államhatalom ónsulya nehezédjék már minden autonomikus kormányzatra. — Ez a centralisztikus törekvés el fogja maholnap nyelni a vármegyék ősi jogait, s hogy ez már kiterjesztessék a társulat szabad önrendelkezési jogára is, hogy önkényt terem-

sünk oly állapotot, hogy az állam mindenhatóságába olvadjon be minden autonomia, no ez ellen küzdeni fogunk mindenha!

Mert ne higgye ám senki, hogy ha állami kezelés alá jön a töltések védelme, hogy ekkor nem lesz meg a mai teher?

Meg lesz! Az ártérbirtokos tehát éppen úgy fizetne akkor is mint ma; de szava ahhoz, hogy ügyei miként intéztesse: *nem lesz!* Ebből nem kérünk! ☉

A közigazgatás reformja.

A közigazgatás reformja képezi most a kormány legnagyobb feladatát. — Reform itt, reform ott és reform minden felé. — Ez most a jelszó; de hogy miként akarja a kormány e reformot keresztülvinni, abból még nagyon kevés szivárgott ki a miniszteri bürokból. Most Beksich Gusztáv országos képviselő egy röpiratot adott ki, s ebben tárgyalja, hogy milyennek kell lenni annak a közigazgatási reformnak. Beksich oly közel áll a kormányhoz, hogy bizvást lehet venni, mely szerint könyve a kormány programjának előszava, s így ez kiváló érdeket kölcsönöz e műnek, mely szerint a közigazgatás reformja a következő lenne:

A kormányreform tervének, írja, fel kell ölelnie a közigazgatás összes területét. A megyét, a járást, a községet, várost, a területi beosztás részleges rendezését, a fegyelmi szabályokat, a szolgálati pragmatikát és természetesen a közigazgatási bíróságot.

A reformoknak ekkora tömege azonban egyszerűen sem el nem készíthető, sem a törvényhozás elé nem terjeszthető. Meg kellett tehát állapítani a sorrendet, melyben a kormány a reformterveket kidolgozza és a ház elé terjeszti. De a sorrendben legelő álló reformok, kivéve a közigazgatási bíróságot, nem lépnek azonnal életbe, hanem szerves kapcsolatban a későbbi reformokkal úgy, hogy közigazgatási reformunk tulajdonképp csak évek múlva valósul meg a gyakorlatban. Addig nem terhelik meg a költségvetést és nem orvosolják közigazgatási bajainkat.

A sorrendben legelő kell, hogy álljon a két legfontosabb reform-terv: a megye (és vele együtt a járás) reformjáról és a közigazgatási bíróságról szóló, már készülő két törvényjavaslat. Az első mélyreható újításokat fog tartalmazni, a második pedig egészen új intézményt honosít meg közigazgatási szervezetünkben.

A megye és járás reformjának fővonásai a következők: Alapelv a kinevezés, a választás helyett, az egész vonalon. A közigazgatást kezelő tisztviselők mind kinevezetnek; a kormánytól, illetőleg a főispántól kapják a rendeleteket. Azon antagonizmus, mely eddig volt a megyében az állami és a választott tisztviselők közt, megszűnik; a közigazgatást kezelő tisztviselők mind az állam hivatalnokai lesznek. Hivatalnok leend a főispán, a ki nem lesz többé a kormány bizalmi férfia a megyében, hanem a fegyelmi szabályok alá tartozó feje a megyének.

Neki lesznek alárendelve a ma a törvényhatóságokban működő állami főhivatalnokok (az építészeti hivatal fejének kivételével), mint a pénzügyi igazgató, tanfelügyelő, postaigazgató stb. Ezek köz-

vetlen összeköttetése a kormánnyal megszűnik, s így megszűnik egyszermind azon abnormis állapot, hogy nekik a megyében senki sem parancsolt, s csak a központi kormánnyal álltak szóba.

Az alispánnak címe megmarad, de hatásköre lényegesen átalakuláson megy át. A főispánnak helyettese lesz. Saját hatásköre (ha kapna is) nem lenne más, minthogy ő alatta fognak állni a járások és az ezek élén álló hivatalnokok, a főszolgabíró és szolgabíró, valamint a községek rendezése után a szintén államilag kinevezendő csoportbiztosok.

Az állami adminisztrációt maguk e hivatalok és hatáskörük élesen különválasztják a törvényhatósági önkormányzattól. A megye többé nem fog kormányozni, hanem csak saját ügyeit fogja intézni.

Politikai jogai mind megmaradnak. A közgyűlés szabadon politizálhat, felírhat, stb. jövőre is; de államilag szervezett közigazgatásba határozólag nem folyhat be. A közigazgatási súlypont jövőre a közigazgatási bizottságon leend. Ebben történik nemcsak az ellenőrzés, hanem a helyi társadalomnak magára a közigazgatásra befolyása.

E bizottság bizonyos bürokratikus szervezetet kap. Szaktanácsokra fog oszolni, s minden szaktanács önállóan fog intézkedni. E szaktanácsokba, illetőleg osztályokba soroztatnak a főhivatalnokok saját szakmájuk szerint, kik a referensek lesznek.

De ez osztályokban mindenütt ott lesznek a társadalom bizalmi férfiai, a közigazgatási bizottságnak a közgyűlés által választott tagjai, hogy az ellenőrzés, sőt a helyi társadalomnak magára a közigazgatásra való befolyása hatályosabbá legyen.

A közgyűlés pedig elvesztett jogaiért kárpótlást kap az által, hogy az állami adminisztrációtól különválasztott autonómikus ügyekben nagyobb hatásköre leend. Szabályrendeletei, vagyoni kulturális, és gazdasági kérdésekben nem leend annyira a kormányjarszalagára kötve, mint jelenleg.

A járási szervezet kevés lényeges újításon megy keresztül. Megmarad az állami adminisztráció megyei alosztályának, némileg különített hatáskörrel. Önkormányzati önállósága nem leend, mint a porosz Kreisnek, mert a járási tanács nagyon szűk hatáskörrel, s esetleg nem fog határozó, hanem csak consultatív hatáskörrel birni. És hozzá még nem minden járásba lép életbe, hanem csak ott, ahol a megyei közgyűlés felterjesztésére (a tagokat is a közgyűlés delegálja) a belügyminiszter megengedi.

A járási tanácsot, úgy látszik, csak kísérletnek kívánja a kormány. Próbá gyanánt, hogy vajon, ha majd nemzetiségi viszonyaink megengedik, lehetséges lesz-e a megyei autonómiát járásra decentralizálni.

A közigazgatási bíróság már a törvényhatóságokban, tehát az első fokon szervezetik. Itt a közigazgatási bizottság egyik osztálya (nem külön testület) fogja képezni a közigazgatási bíróságot. A második, illetőleg végső foku közigazgatási bíróság egy, e célra Budapesten szervezendő legfőbb közigazgatási bíróság leend, mely fele részben bírói, másik fele részében közigazgatási kvalifikációval bíró egyénekből fog állni. E bíróságnak teljes bírói függetlensége és a Curiával egyenlő rangja lesz.

A községi és városi reform később következik a sorrendben, habár az alapelveket a kormány ezekre vonatkozólag is kell, hogy megállapítsa. A szolgálati pragmatikára és a fegyelem szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot akkor lehet csak előterjeszteni, midőn az igazgatási és önkormányzati keretek (megye, járás, város, község) már elkészültek.

Mindezen kérdésektől külön kérdést fog képezni a területrendezés. A közérdek itt azt követeli, hogy a megyék területi különbségein lényeges változás ne történjék. Az új beosztás inkább csak a járásokra és a székhelyekre vonatkozzék, a mennyiben a közigazgatási és bírósági járások, illetőleg székhelyek összhangba hozandók.

Ime a közigazgatási reformnak fővonásokban foglalt képe.

Helyi és megyei hírek.

— **Ifj. Bartha János és neje alapítványa.** Ifj. Bartha János által a város által fenntartott községi főgimnázium céljaira tett 1000 frtos, s neje, szül. Tóth Krisztina által a városi IV. oszt. polgári leányiskolai céljaira tett 500 frtos alapítványokra vonatkozó s Burián Lajos v. ügyész által szerkesztett alapító oklevelek a tanács tegnapi napon tartott ülésén mutatattak be. A 3—3 példányban kiállított oklevelek a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez leendő felterjesztés céljából, Csongrádvarmegye alispáni hivatalához már meg is küldettek. Az alapítványi összegek a szentesi takarékpénztárban vannak gyümölcsözés végett elhelyezve.

— **Új takarékpénztár.** A csongrád megyei Hitelszövetkezetnek takarékpénztára leendő átalakítása ügyét az intézet igazgatótanács és felügyelő bizottsága f. hó 14-én tartott együttes ülésben tárgyalta, s az átalakítást egyhangúlag kimondta és az alapszabály-tervezetet letárgyalta. — E szerint az

új intézet hatvan ezer frt alaptőkével, vagyis 600 drb. 100 forintos részvényekkel alakul. Részvények jegyzése iránt az intézet részvényeseihez — a prospectus közlése mellett — felhívást intéz az igazgatóság és felügyelő bizottság. Az új intézet a hitelművelet körül sok életreméltó eszmét vett fel programmul. Az új takarékpénztár 1891. január 1-én fogja működését megkezdeni.

— **Az ártérfejlesztés** ellen beadott fellebbezések másodfokúlag, tehát végérvényesen a földművelésügyi ministerium által erre kirendelt ministeri biztos által a jövő hó első napjaiban fog elintézés alá vétetni. — A ministeri biztos, ki eziránt a társulathoz ki van rendelve, Dékány Mihály osztálytanácsos.

— **Szakosztályi ülés.** A városi szakosztály holnap, f. hó 17-én délelőtt 9 órakor a tanácsteremben ülést tart. Tárgyai lesznek ezen ülésnek: 1. A körfürdő felállítására alkalmas mód keresése, esetleg hirdetmény kibocsátása. 2. Vadászati területek és 3. Városi téglászat kiadása és kezelési feltételeinek megállapítása.

— **Fellebbezés.** A városi szervezési szabályoknak a vármegyei közgyűlés által is jóváhagyott azon részét, mely a marhalevél kiállítás díjából befolyt jövedelemnek heti elszámolását és e közpénztárba leendő leszálltatását rendeli el, A r a d i Kálmán főkapitány megfellebbezte, kérvén a ministeri az idevonatkozó határozatoknak a megváltoztatását és az 1886. XXII. t. c. 66. §-a, valamint a vármegye alispánjának 8232—888. számú jogerős körrendelete és a főkapitányi kinevezési oklevél alapján és értelmében Szentes város közönségét, vagy a marhalevél kiállítási díjainak a főkapitánynál továbbra való meghagyására, vagy az elvont jövedelemnek megfelelő kárpótlás nyújtására köteznit, mivel a 150 frt fizetésfelemelés távollról sem képez részére megfelelő kárpótlást.

— **Még egy fellebbezés.** Szentes város szervezési szabályrendeletét jóváhagyó vármegyei határozat ellen, mint értesülünk, még egy másik fellebbezés is adatott be, és pedig a segéd-mérnöki állás eltörlése ellen. Ezek szerint az új statutum ministeri fölülbírálás alá kerül, s így a póttisztújítást ebben az évben már aligha lehet megejteni.

— **Esküvők.** Bajkay Lajos és Nyiry Eszti f. hó 17-én délután 3 órakor tartják esküvőjüket a ref. templomban. — f. hó 18-án délután 3 órakor pedig két orosházi fiatal gazdalkodó és testvér lép házassági frigyre a helybeli rom. kath. templomban, és pedig: Herceg Pál Piti Erzsikét, Piti János leányát. Herceg László Czakó Karolinnát, özv. Czakó Jánosné leányát vezeti oltárhoz.

— **Az adó.** Szűretje van most a városi adópénztárnak. F. hó 1—14-éig ugyanis nem kevesebb, mint 46,164 frt 90 kr. folyt be különböző adók címén. Jóakaratu figyelmeztetésünknek tehát úgy látszik elég szép eredménye van.

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Hunyadi Mátyás emléke.

Eltem volna Mátyás idejében,
A hollós királynak oldalán:
Nagy mult álmain ringatva népem
Lelkesülne most lantom dalán.

Kibetűznék régi pergamenről
Hű tudósok büszke énekem' —
S mint, ha mélység fölvert szava zendül,
Szállna szét a hang a völgyeken.

És visszhangra keltené a bércet
És a kunyhót és a palotát;
S a mit Mátyás koszorusa érzett,
Milliók szívéen harsogna át.

A mesés kor fénye föllobogna . . .
S míg emelné lelkét dal, zene:
Hős Mátyás alakján andalogna
Nemzetemnek csillogó szeme.

Nem szunnyadna képesos Korvinákban
Eltemetve a csodás idő, —
Szeut babérfa lenne, mely csodáltnak
Századokról századokra nő . . .

De hiába! . . . Álom ez, csak álom!
Mert ma élek, késő unoka.
A visszhangot mindhiába várom;
Sirhatok, — siket kor dalnoka.
Sirhatok, — jeleknek elmúlásán,
Bolygva, néma éjben, egyedül;
Nemzedékem csügg őnzése lázán,
Ős dicsőségért ma nem hevül.

Mátyás éve nyomtalan' leperget
Fényes ábránd kora sirba hullt . . .
Egy-két álmódó poeta-lelket
Ihletett rajongóvá a mult.

Szürke könyvmoly s árva költő gondolt
Es sohajtott egyet róla tán:
De az ország néma és rideg volt,
Mint sötét éj villámtűz után.

A kialvó fákllya legutolsó
Szikrafénye már az én dalom . . .
Sorom: a busan, feledve omló
Szent romokkal összeomlanom.

Rudnyánszky Gyula.

Erdélyi képek.

IX.

Egy fél nap fenn a légben.

A vajda-hunyad—vuda-dobrai sodronypálya központi főállomása Gyalár. Itt van egy kimerithetlen vasbánya közüző gépekkel. Innen szállítja a sodronypálya az anyagot a hunyadi vasgyárhoz.

Ez az állomás, egy hegy tetején, 760 méter magasan van a tenger színe felett s ez az állomás volt az, hol a pálya több tisztje s egy sereg bányász és gyármunkás a hegy tetején kalap, kendő és zászlólobogtatással várt bennünket.

Mikor az állomáshoz mintegy 100 méter távolságra értünk: a csillék megszűntek mozogni. Az előttünk álló hegy fokán egy fotograf-gép volt felállítva, hogy amint a mélységen áthaladunk, lefényképezzenek bennünket.

Míg ez megtörtént, addig állt a légi vonat, azután haladtunk tovább, be az állomásra, hol Buczek József királyi mérnök, a rendelkező főtisztviselő, kinek élén az állomás és bányász tisztikara dr. Csobry József vasgyári állami orvossal együtt tárt karokkal fogadott bennünket.

Ragyogott az arcuk ezen uraknak az örömtől,
hogy minden baj nélkül érkezünk meg.

— Tudják-e az urak, — mondá Buczek, — hogy mi reggel 5 óra óta várakozunk önökre nem minden aggály nélkül. A pálya háromszor megállt. Nem tudtuk, hogy nem esett-e valami szerencsétlenség? S bizony kétség közt voltunk.

S azután újra meg újra megöleltek bennünket, egész lelkesültséggel beszélve róla, hogy a rendkívüli utat meg mertük tenni.

Délelőtt 11 óra volt, mikor Gyalárra értünk. Ez az út 11 kilométer, melyet — a kacenási kiszállást is bele számítva — 4 óra alatt tettünk meg. Tehát 3 és fél óra esik a 11 kilométer hosszú utra, s így, ha jobbról-balról fent a légben a legfenségsébb képek nem kápráztatnak az embert, akkor az ilyen út lassúsága és tagadhatatlan borzalmassága által egy kínos penitencia volna.

Gyaláron túl még 20 kilométer a pálya Vuda-Dobraig; de már erre veszi az út érdekfeszítő voltát, mert inkább fensikok felett halad, minden völgy és szédítő mélység nélkül. — Tervünk úgy volt, hogy az egész pályát beutazzuk; de a tiszt urak lebeszéltek, s így Gyaláron töltöttük a napot a vasbánya és géppályák megismerésével.

Tehát be volt fejezve, hogy a levegőben nem utazunk tovább.

— No, — mondám Bucsek urnak, — én, mikor elindultunk, szándékosan kerültem minden felvilágosítást arra nézve, hogy utközben miként történhetik a katasztrófa; most már nem utazunk tovább, kérem, adjanak az urak felvilágosítást, hogy miben van a veszély, hogy állhat az elő, s ha az beállt,

— **Keresztek az utfélen.** Szabó Ignác, vallásosságáról ismert polgártársunk, folyamodott a tanácshoz, hogy engedje meg neki, miszerint a vásárhelyi és mágocsi út mellett levő földjein, saját költségén kőkereszeteket állíttasson fel. A tanács készségről adta meg folyamodó részére a kért engedélyeket.

— **A hivatalos órák.** Sarkadi-Nagy Mihály polgármester a hivatalos órákat a városnál újabban a következőleg állapította meg: délelőtt 9-től 12 óráig, délután 2 órától 5-ig. Ezen hivatalos órákat jelző feliratok a mai napon fognak minden hivatal-helyiség ajtajára kifüggeszteni.

— **A mucsiháton** felállítandó új tanyai iskola helyének kijelölését Abaffy Zsigmond v. mérnök a napokban fogja megejtetni s egyúttal a szükséges területelet kisajátítani. Az új iskolát már a jövő iskolai évben meg fogják nyitni.

— **Megkerült tárgyak.** Lapunk egyik korábbi számában megemlékeztünk róla, hogy Raskó-Makai Mária több rendbeli ruhaneműt kölcsönzött egy napra Sinka Annától, s a helyi, hogy azokat másnap visszaszolgáltatta volna, megszökött Szentesről. Nos, jó Raskó-Makai Mária nem sokáig ekeskedhetett a más tollal; mert a rendőrség távirati megkeresésére Szegeden elfogott s tőle az elidegenített tárgyak visszavétettek, s így azok most jogos tulajdonosának újra rendelkezésére állanak.

— **Az öngyilkos levele.** Sarkadi-Nagy István honvéd őrmester, Sarkadi-Nagy István polgártársunk fia, ki múlt hó 27-én B.-Gyulán szolgálati fegyverével agyonlőtte magát, mint ezt annak idején jeleztük, végzetes tettének elkövetése előtt, vagyis október 27-én este két levelet írt. A szerencsétlen fiu egyik levelében, mely szülei és testvéreinek szól, s melyben az életuntságot (?) mondja végzetes tettének indító okául, nemes szívvel valló bocsánatkérés mellett bucsuzik el mindenkitől. A szülőket és testvéreket mélyen lesújtó levél különben a következőleg hangzik:

„Szeretett kedves szüleim! Kivánom, hogy ezen soraim friss és jó egészségben találják mindnyájukat. Én nekem is jó egészségem van, most, amíg élek, de mire ezen soraimat megkapják, már nem élek. Megkaptam a hozzám küldött öt forintot, de mivel el nem szabadságnak, nem mehetek se haza, se dolgozni, itt pedig már meguntam az egész életemet, de úgy meguntam, hogy kész lennék szökni, de meg azt gondolom, hogy jobb lesz becsülettel meghalni, mint becsületlenül élni, azért tehát ez utóbbi elhatározásom mellett maradok... stb. Már két évet elloptam az életemből, nem akarok többet eltölteni hiában. Bocsánatot kérve, maradok sirig szerető fiúk: Sarkadi Nagy István, őrmester. U. i. Tisztelem mindnyájukat, ha megérdemlem, tarsanak meg emlékezetükben, ha pedig nem vagyok rá érdemes, felejtsek el.”

— **Kireparált óra.** A reform. templom tornyában levő óra kijáratát Felsenburg Benedek már befejezte. A javítási költségek, melyet a városi közpénztár fedez, összesen 120 frtra ruznak.

miképpen menekülhet az ember a bajtól?

Kobjalka mosolyogva hallgatta Buczek magyarázatát. Rajzok nélkül nem lehet azt leírni, hogy erről a levegőtről hogy száll alá az ember a poklokra. De könnyen megeshetik a szerencsétlenség.

Mikor Buczek a magyarázatát befejezte, azt mondá az én nyilvántartó barátom:

— Eljönni eljöttem ezen a dróton; de vissza nem mennék Vajda-Hányad váráért sem!

— No urak, — szökt Kobjalka, kinek örökös mosolygó arca még Juhászt is könnyen rá tudta volna beszélni, hogy vissza is a csillében tegyék meg az utat, — tudják-e, hogy ezen az uton négyünk között ki drukkolt legjobban?

— Ön, — felelttem én, — mert nemcsak maga miatt állt ki egy kis drukkot; de amiatt is, hogy minket veszedelem érhet, mely az egész pálya személyzetére komoly bajt huzhatott volna.

— Igaz! Éljenek a szentesiek! — kiálták az urak, s azután a csilléket, melyekben az utat megtettük, megkeresztelték „Szentek Nr. I.” és „Szentek Nr. II.”-nek. — Mikor a cím fel volt festve, indultunk a vasbánya megzemlézésére, hol Buczek királyi mérnök volt a vezetők.

A gyalári vasbánya nemcsak arról nevezetes, mert szinte kimeríthetlen és elsőrangú vaskövet ad, hanem mert az a bánya már őseink ágyúhoz és fegyverzetéhez is szolgáltatta az anyagot. Biztos adatok vannak arról, hogy itt már 1500. és 1600. között virágzó bányászat volt. A Bánffy-család ugyanis 1500-ban már bányásztatott itt s ma is van egy hatalmas tárna, mely Bánffy-tárna nevet visel. Ez a tárna, mely szabályos körben boltívre van ki-

— **A b.-csabai** gőzgépezelőket és kazánfűtőket vizsgáló bizottságtól vett értesítés szerint, jövőben a vizsgálatok minden hónap utolsó vasárnapján délután 3 órakor fognak megtartatni. Így a legközelebbi vizsgálat f. hó 30-án délután 3 órakor lesz. B.-Csabán

— **Figyelembe!** Ifj. Dobray Sándor kereskedőnek lapunk mai számának hirdetési rovatában olvasható üzlet megnyitási hirdetésére e helyen is felhívjuk t. olvasóink figyelmét!

Hírek a szomszédból.

— **Egy uradalom dob alatt.** Kárász Géza 4000 holdas horgosi uradalmát, ezt a német hercegségnek is beillő ősi birtokot, melynek örököse csak tékozolni tanult s jelenleg is külföldön pazarolja pénzét, f. hó 13-án elárverezték. Az óriás birtok a rá táblázva volt adóságok miatt került dob alá. Az árverés nagy érdeklődés mellett folyt le a szegedi törvényszék kis termében s összesen kilencen versenyeztek a birtokért, ugymint: Lichtenberg Mór, Ormódi Béla, Jenovai Imre, Ujhelyi Lipót (H.-M.-Vasárhely milliomos izr. polgára), Szapary Géza gróf, Battyáni E. gróf, Nyilassy Pál, dr. Reiner Ede, mint a magyar-francia biztosító társaság megbízottja és dr. Szűcs Andor, mint az osztrák földhitelintézet képviselője. Az árverés 9 órától 12-ig tartott. A horgosi nagy birtokot Ujhelyi Lipót vette meg 445,001 frtért. (A kikiáltási ár 369,410 frt 20 kr. volt.)

Csarnok.

Egy szentesi fiu Chinában.

Lapunk ez évi 90. számának tárcájában, egy levelet hozott **Kreismári** Lajos, szentesi fiu tollából Colombóból (Ceylon szigetéről) a ki a „Zrinyi” hadihajón China felé vitorlázott.

Ezzel egy újabb levele fekszik előttünk, melyet már Chinából — Kiu-Kiangból — intézett szülőihez.

Hogy a tengerészélet nehéz kötelességeibe mennyire komolyan beleélte magát, mutatja a körülmény, hogy július elején ismét elő lett léptetve másodosztályú gépalisztára. Ambíciója azonban ezzel még nincs betöltve. — Mire Pólába jövünk, remélem, — ugymond, — hogy a csillagokhoz a koronát is megszerezhetem; mert itt egészen más *sarzsik* vannak, mint a szárazföldi gyalogságnál.

Messze járó fiatal földink soraiból egyetmást szivesen átveszünk: A gyönyörű szigeten fekvő Colombóból elindulva, melyet minden oldalról palma és kókusz erdők vesznek körül, huszonnégy napi fásztató ut

aknazva, egy pár száz éven át szolgáltatta a vaskövet Erdélynek.

Körül-belől két óra telt bele, míg a bányát mindenütt bejártunk, megnéztünk itt egy gőzsiklót is, mely 220 méter mélyre jár le, szállítja a vaskövet. Érdekes a vrsközűzö gép is, melynek garat-szerű torkába hányják a hatalmas köveket, melyek két vasszelep örökös egymáshoz ütődése közben diónagyságúra törnek, s így megzúzva hányják a csillébe, mely azután viszi Vajda-Hunyadra az olvasztóba.

Mikor a szenlének vége volt, bementünk Gyalárra, a faluba.

Itt mintegy 500 lélek oláh nép lakik.

A bányakincstár tart itt fent egy minta-iskolát, melyben Kiss József igazgató-tanító tanít a nevével együtt. A kis oláh fiúk és leányok már mind kezdenek beszélni magyarul, s aki pár évig járt az iskolába, tisztán beszéli nyelvünket.

Délután 2 órakor a gyalári vendéglőben, mert itt ilyen is van, ebéd volt a tiszteletünkre, melyen a bánya és sodronypálya összes tisztai személyzete részt vett. — Ebéd után az iskolát mentünk megtekinteni, s innen este 6 órakor kocsin indultunk vissza Vajda-Hunyadra, hova 11 órára értünk, magunkkal víve a gyalári vendéglátásnak feledhetlenül kedves emlékeit.

Mint Iakóhely, egyik legmagasabb pontja Gyalár Erdélynek. Üde, tiszta, éltető a levegője; de vendégszeretete, barátsága még üdebb az ő balsamos levegőjénél is.

Soha sem feledem el!

után Hátsó-Indiába, Singa-Poréba érkezünk. Itt egy bécsi német vendéglőst találtunk, a hol jól éreztük magunkat.

Innen Chinába vettük utunkat és augusztus elsejére Shang-Haiban voltunk. Itt egy kínai szakácsot kellett a tisztek részére felvenni, amennyiben az egyik beteg lett és még Colombóban ki lett hajözva, ép ugy két matróz is, kik az árbocokról estek le. Hogy ezek visszaérkeznek-e Pólába? az kétséges, vagy pedig kínai földön fognak nyugodni, avagy a tenger habjaiban, a mely csakugyan tengerészekhez illő temető, csakugyan arra a sirra senki nem ültet virágot.

Shang-Hai nem tengerparton, hanem a Jantse-Kiang folyó partján fekszik. Most ebben a folyó vízben vagyunk: Itt az az egy könnyebb reánk nézve, hogy ruháinkat edes vízben moshatjuk s nem hiába fogy a szappan, mint a tenger sós vizében. Nappal megyünk, éjjelre rendezen horgonyt vetünk. Ez igen nagy folyó viz. A Duna meg sem közelíti. Alig látja az ember az egyik partot a másikról.

Shang-Haiban az osztrák-magyar consulusunk nevével együtt, mint vendég, hajónkra jött s itt is marad, míg visszafelé nem megyünk.

Shang-Haiból felfelé a folyó vizen, harmadnapra egy második kínai városba, Ching-Yang-Fuba érkezünk. Két napra ismét tovább, China belseje felé, a legközelebbi város Wuhu, majd a harmadik kikötőhely Hank-Kau következett, a hol öt napig voltunk s aug. 18-án megünnepeltük a király születése napját. E napon a kínai herceg is a hajón volt.

Hank-Kauból aug. 20-án elindulva, este nyolc órakor Kin-Kiangba értünk, honnan e levelet írom. Innen vissza-felé, Nankingba megyünk, a mennyiben egy pár napja, hogy Chinában kiütött a kolera. Ha ismét kiérünk a tengerre, Koreába megyünk a hol a további sürgönyre várunk Bécsből a ministeriumtól. Ha netalán a kolera Japánba is attör, akkor utunkat más felé kell vennünk, talán Auszaliába, vagy Amerika felé.

Sokat szenvedünk az óriási forróságban; mert itt nem messze vagyunk az egyenlítőtől, kivált Singa-Poréban ez egyenlítőn fogunk által menni. Ezen a tájakon mindenütt éj és napegyenlőség van. Nyár közepén, midőn odahaza a leghosszabb napok vannak, itt már 6 órakor setét van. Tíz és fél órával vagyunk előbbre, mint Európában, ugy, hogy ha odahaza felkelnek, mi akkor térünk nyugalomra.

Ezeket a helyeket, a miket levelemben érintek, felkereshetik, hogy merre és hol vagyok. Az újságban meg utána nézhetik, hogy ő felsége „Zrinyi” hadihajója merre van? Ezt a politikai és hivatalos lapok szokták közölni.

Ugy hiszem, feltűnik, hogy innen is 5 krajcáros bélyeg alatt küldő ma levelet. Ha nekem irnak, arra is csak annyi kell; mert ez mind hivatalosan megy. Most leveletem lezárva, mindnyájokat ölelve, csókolkva vagyok a messze földön és tengeren, majd egyszer otthon* szerető fiok

Lajos.

Elhaltak névsora.

Szentesen, 1890. november 10-9-től november 10-15-éig.

Nagy-Kovács Ferenc, 2 éves, roncsoló toroklob. — Emödi József, 4 éves, melhártyalob. — Markócs Pál 20 éves, tüdőlob. — Molnár-Farkas József, 75 éves, aggkór. — Fekete-Nagy Rózália, 5 hónapos, ránggörcs. — Pető Julianna 15 éves, sorvadás. — Sinóros Sándor, 4 éves, vörheny. — Pataki-Szabó Julia, 5 éves, vesebaj. — Györi Lajos, 3½ éves, hártás toroklob. — Dezső Lidia, 1 éves, veselob. — Gere Balint, 62 éves, tüdővész. — Kálmán Mihály, keresztelelten fiu gyermeke, ½ napos, születési gyengeség. — Rablócki Pál, keresztelelten fiu gyermeke, ½ napos, születési gyengeség. — Cakó Emerencia, 73 éves aggkór. — Dömsödi Erzsébet, ½ napos, szület. gyeng.

* Adja Isten!

A közlő.

HIRDETmény.

Szentes város tulajdonához tartozó alsó- és felső **csürhejárasi legelők**, 1891. év január 1-től 1893. december 31-ig terjedő időre, **f. évi november 24-én délután 2 órakor**, a tanácsteremben tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak.

Felhivatnak bérleni szándékozók, hogy a kitűzött helyen, — hol a feltételek addig is megtekinthetők, — kellő bántépénzzel ellátva jelenjenek meg.

Szentes, 1890. nov. 11.

Nagy Imre,
tanácsnok,

Dr. Károlyi Mór

fogorvos

a bécsi egyetemi fogászati intézet assistense.

Rendel: 10 órától 1-ig.

Bécs, I. Graben 26. 1E3

Bazsó István

fertői 80 (1600 nsz. öles) hold földje tanya-épületekkel együtt eladó; — értekezhetni a tulajdonossal II. t. 297 szám alatt.

Irházi Ferenc

tudatja a n. é. közönséggel, miszerint **olajmalmában kását naponkint lehet csinálni** és pedig minden 9-ik liter vámért, vagy minden literért fizetendő 1 krért, a **repcét** pedig a szakjáért. Akinek **heréje** volna csinálni való, közben azt is megkészíti.

Lakos Bálint

rendőrnek I. t. 85. számú háza és alsó-réti 6 részlet jó minőségű hereföldje örök áron eladó; értekezhetni a tulajdonossal a háznál, vagy a rendőrlaktanyában. 3V3

ÉRTESÍTÉS.

Alulírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ifj. Zsoldos Ferenc ur kispiaci házában levő

LISZTÜZLET

vezetését Szathmári Lajostól átveitem, s így azon helyzetben vagyok, hogy a **Zsoldos Ferenc ur malmában készült mû-és közönséges lisztet a legolcsóbb napi áron** egyedül árusíthatom el.

A n. é. közönséget pontos kiszolgáltatásról biztosítva és becses pártfogását kérve, maradok tisztelettel

1-2

Berceli Károly.

Hirdetmény.

Az 1872-ik évben született ifjak jövő évben a népfelkelés 1-ső korosztályába lépven, az 1886. évi XX. t. cikkhez kiadott utasítás 26. pontja értelmében ugyanezeknek összeírása ez évi november 1-én kezdetét veszi s ezen hóban be is végződik, miért is felhivataknak a szülők, gyámok, rokonok, gazdák és munkaadók, hogy az 1872. évben akár Szentesen, vagy vidéken született és itt, vagy vidéken tartózkodó gyermekeiket, gyámoltjaikat, rokonaikat, vagy cseléd- és segédjeiket Szentes város főjegyzői hivatalánál összeírás végett ez évi november hó 1-ső napjától 25-ig bejelenteni szigorú kötelességüknek ismerjék, mert a jelentést elmulasztók a törvény szigorával fognak sújtatni.

Szentes, 1890. október hó 29-én.

Dr. Filó Tihamér,

főjegyző, Szentes város katonai ügyvezetője.

3149.—1890. tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szentes-város árvapénztára végrehajthatónak özv. Szél Jánosné Kalpagos-Szabó Erzsébet végrehajtást szenvedő elleni 840 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a szentesi kir. járásbíró területén lévő és Szentes város határában fekvő, a szentesi 4227. számú telekjegyzőkönyvben A 7 3532. hrsz. a. foglalt 1³⁸⁰/₆₀₀ hold terű nagyhegyi szőlőből Szél Jánost illetett ²/₃-ad részre az árverést 418 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi **december hó**

18-ik napján délelőtti 9 órakor ezen telek-könyvhatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1890. évi szept. 25.

A szentesi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság.

Temesváry,
kir. járásbíró.

Csodák csodája.

„Eau de Cleopatra“ csodavíz és Cleopatra csoda arckenőcs az osztr. magyar monarchia előkelő orvosai által megvizsgáltatott, a bőrre teljesen ártalmatlannak; de hasznosnak találtatott.

Rövid idő alatt eltávolít mindenféle **bőrbajt**, nevezetesen **szepelőt, májfoltokat, pattanásokat, szemölcsöket** stb. **Az arcnak késő koráig egészséges fehér rózsás színt kölcsönöz**, az arcbőrt puhítja, hosszabb használat után eltávolítja a **ráncozat**. Csak cimeremmel ellátott üvegek és dobozok a valódiak. Hamisítástól nagyon vigyázni kell. 1-10

Kapható utánvét mollett Budapest, Damjanich-utca 9. Tóth E.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr., egy doboz ára 1 frt 50 kr.

Elárúsítók 30% előnyben részesülnek.

Hirdetmény.

Az 1870-ik évben született ifjak a jövő évben hadköteles sorba lépven, a véderőről szóló törvényhez kiadott utasítás 23. §-a értelmében ugyanezeknek összeírása ez év november 1-én kezdetét veszi s ezen hóban be is végződik, miért is felhivataknak a szülők, gyámok, rokonok, gazdák és munkaadók, hogy az 1870. évben akár Szentesen, vagy vidéken született és itt, vagy vidéken tartózkodó gyermekeiket, gyámoltjaikat, rokonaikat vagy cseléd- és segédjeiket Szentes város főjegyzői

hivatalánál összeírás végett ez évi november hó 1-ső napjától 25-ig bejelenteni szigorú kötelességüknek ismerjék, mert a jelentést elmulasztók a törvény szigorával fognak sújtatni.

Ugyancsak kötelesek összeírás végett jelentkezni az 1869. és 1868. évben született II. és III. korosztályba lépő hadkötelesek is, miért ugyanezek is a jelentkezésnek november hó 1-től 25-ig megtételére ezennel oly kijelentéssel hivatnak fel, hogy a jelentés elmulasztása szigorú büntetést von maga után.

Szentes, 1890. október 29-én.

Dr. Filó Tihamér,

főjegyző, Szentes város katonai ügyvezetője.

Üzlet berendezés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

aranyműves és óras üzletemet

ujjonnan akként rendeztem be és nagyobbitottam meg, hogy az a mai kor igényeinek tökéletesen megfeleljen. Főtörekvésem lesz a n. é. közönségnek iránymában eddig tanúsított becses pártfogását kiérdemelni s azt továbbra is megtartani.

Tudatom továbbá, hogy külföldi bevásárlási utamból hazaérkezve, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruiamat még az eddigi olcsó árnál is olcsóbban adhatom, úgy, hogy bármely ékszer, zseb-, fali- és ingaórákat, tájtipákat és szivarszipkát nálam olcsóbban lehet beszerezni, mint a fővárosban.

Kaphatók nálam mindennemű zseb-, fali-, inga- és párisi ébresztő órák, valamint mindennemű ékszer, úgymint gyűrű, fülönfüggő, brosch-tű, karek, óralánc, medaillon, brillant, gyémánt, opál, korall és gránát ékszerek úgy aranyban, mint ezüstben, — legfinomabb valódi Martinyi és Weisz-fele tájékpipák és szivarszipkák.

Minden egyes ékszerem a cs. és kir. fémjelző hivatal által van hitelesítve. Minden új óráért 5 évi javításért 3 évi jótállást vállalok. Ócska, vagy törött arany és ezüst-neműt a legmagasabb árban átveszek, vagy becserelek.

Javításokat úgy az óras, mint az aranyműves szakmába válogat, elfogadok, gyorsan és pontosan s a legutányosabb árért teljesítek.

A következő árjegyzék szolgáljon tájékozással cikkeim olcsóságára nézve: 1 fali óra kapható nálam 1 frttól feljebb, 1 ingaóra 7 frttól feljebb, 13 próbás ezüst óra 4 frttól feljebb, 14 karatos női aranyóra 15 frttól feljebb, 14 karatos férfi arany óra 24 frttól feljebb, ébresztő órák 2 frttól feljebb, 14 karatos arany fülbevalók 1 frt 20 krtól feljebb, 14 karatos arany fülbevalók gránit, opál, vagy korall-kövel 4 frttól feljebb, gyémánt függők 10 forinttól feljebb, brillant gyűrűk 15 frttól feljebb, brillant fülbevalók 18 frttól feljebb stb. stb.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esedezve, vagyok tisztelettel

LÖVY J. JÁNOS,

aranyműves és óras.

Üzlethelyiség: Szentesen, vasúti főutca, Weisz-fele ház.

Üzlet-megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az izr. templommal szemben levő Barát-féle házban egy jól berendezett fűszer-, festék-, norinbergi és rövidáru üzletet nyitottam.

E téren sok évi működésem, ismereteim s előnyös összeköttetésem képesítenek arra, hogy a n. érd. közönség minden igényeit teljes mértékben kielégíthetem.

Főtörekvésem: kifogástalan **jó áruval** a lehető **legolcsóbb áron** pontos mérés által szolgálni ki tisztelt vevőimet.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására juttatni hátorkodom, egyszersmind b. pártfogásukat tisztelettel kérve, vagyok

Szentesen, 1890. november hó.

kész szolgáljuk

ifj. Dobray Sándor.